

KNJIŽNICE ZA TRAJNOSTNO PRIHODNOST

MANIFEST ZA VOLITVE V EVROPSKI PARLAMENT 2024

1

KNJIŽNICE ZAGOTAVLJAJO ENAKOPRAVEN DOSTOP

Omogočite knjižnicam, da vsakomur omogočijo dostop do kulture in izobraževanja ter tako zagotovijo Evropo pravic.

2

KNJIŽNICE PODPIRAJO VITALNE DEMOKRACIJE

Omogočite knjižnicam, da izkoristijo svoj potencial kot prostori za spodbujanje državljanske vloge, da bodo lahko zagotavljale demokratično Evropo.

3

KNJIŽNICE SPODBUJAJO INOVATIVNOST

Omogočite knjižnicam, da postanejo hrbenica vključujočih in učinkovitih sistemov odprte znanosti, da bodo lahko zagotovile inovativno Evropo.

4

KNJIŽNICE VARUJEJO EVROPSKI SPOMIN

Omogočite knjižnicam, da varujejo našo dediščino in omogočijo dostop do nje ter tako ustvarijo Evropo, ki se zaveda svoje preteklosti in lahko na njej gradi.

5

KNJIŽNICE SPODBUJAJO GLOBALNI RAZVOJ

Omogočite knjižnicam v partnerskih državah, da se učijo in uspevajo, da bodo lahko zagotovile varnejši svet z močnejšim evropskim vplivom.

KNJIŽNICE ZA TRAJNOSTNO PRIHODNOST

**MANIFEST ZA
VOLITVE V EVROPSKI
PARLAMENT 2024**

1

KNJIŽNICE ZAGOTAVLJAJO ENAKOPRAVEN DOSTOP

Omogočite knjižnicam, da vsakomur omogočijo dostop do kulture in izobraževanja ter tako zagotovijo Evropo pravic.

Knjižnice so vrata do znanja in informacij, od klasične literature do najnovejših raziskav. Za mnoge Evropejce so dejansko najbolj lokalna kulturna infrastruktura, saj zagotavljajo prostor za navdih, občutek varnosti in preroditev. Izjemno pomembno je, da zagotavljajo temeljno človekovo pravico do sodelovanja v kulturnem življenju skupnosti.

Poleg tega so knjižnice tudi ključni akterji na področju neformalnega izobraževanja, saj različnim skupinam naše družbe ponujajo digitalno, bralno in medijsko opismenjevanje. Z globokim poznavanjem potreb in kultur svojih uporabnikov razvijajo programe, ki resnično spreminjajo življenja ljudi in jim odpirajo nove priložnosti.

V sedanjem mandatu je dogovor o delovnem načrtu EU za kulturo omogočil, da se razumevanje te vloge - in kako jo lahko okrepimo - na evropski ravni še izboljša. Zdaj je čas za uresničitev!

Zato pozivamo Evropsko unijo, naj:

- V programih EU za izobraževanje in kulturo nameni finančne postavke za projekte, ki vključujejo knjižnice.
- Podpre in olajša usposabljanje ter vzajemno učenje knjižničarjev po vsej EU ter omogoči izmenjavo portalov in orodij med knjižnicami v različnih državah članicah.
- Okrepi knjižnično infrastrukturo - vključno z digitalno infrastrukturo - da bo lahko vsak Evropejec deležen odlične knjižnične storitve.

KNJIŽNICE ZA TRAJNOSTNO PRIHODNOST

MANIFEST ZA VOLITVE V EVROPSKI PARLAMENT 2024

2

KNJIŽNICE PODPIRAJO VITALNE DEMOKRACIJE

Omogočite knjižnicam, da izkoristijo svoj potencial kot prostori za spodbujanje državljanske vloge, da bodo lahko zagotavljale demokratično Evropo.

Prepričani smo, da lahko knjižnice državljane spodbujajo k ustvarjanju demokratične, družbeno angažirane in digitalno vključujoče Evrope. Poleg tega, da so prostori za individualno učenje in uživanje v kulturi (kar je bistveno za demokracijo), so tudi ključni prostori za gradnjo skupnosti in državljansko udejstvovanje. V delovnem načrtu EU za kulturo je priznana večplastna vloga knjižnic kot graditeljic mostov.

Posebej pomembna vloga knjižnic je spodbujanje informacijske integritete ter veščin za njihovo vrednotenje in prepoznavanje. Knjižnice po vsej Evropi so že dolgo dejavne pri oblikovanju programov za skupnosti, zdaj pa jih je treba sistematično vključiti v nacionalne in evropske strategije, da se njihov doprinos še okrepi.

Knjižnice so tudi del širših prizadevanj za zagotavljanje bolj informiranega odločanja v okviru vlad, parlamentov in celotnega prebivalstva. Ker se povečuje pomen upravljanja znanja kot podlage za odpornost in inovativnost, bo Evropa vedno bolj potrebovala knjižnice vseh vrst.

Zato pozivamo Evropsko unijo, naj:

- Vključi namenske proračunske postavke v programe financiranja EU za podporo vključevanju državljanov v okviru dejavnosti knjižnic ter usposabljanje in vzajemno učenje knjižničnega osebja na ravni EU.
- Spodbuja nadaljnje raziskovanje sodelovanja in vključevanja državljanov v dejavnosti knjižnic ter poudari, da morajo biti knjižnice v središču strategij za informacijsko integriteto.
- Sodeluje s splošnimi knjižnicami pri obveščanju državljanov EU o temah, povezanih s politikami, vključno z demokracijo, trajnostjo in digitalnim prehodom.

KNJIŽNICE ZA TRAJNOSTNO PRIHODNOST

MANIFEST ZA VOLITVE V EVROPSKI PARLAMENT 2024

3

KNJIŽNICE SPODBUJAJO INOVATIVNOST

Omogočite knjižnicam, da postanejo hrbtenica vključujočih in učinkovitih sistemov odprte znanosti, da bodo lahko zagotovile inovativno Evropo.

Evropska unija je na področju odprte znanosti že danes vodilna v svetu, saj podpira razvoj infrastrukture in politik na institucionalni, nacionalni in mednarodni ravni, in tako spodbuja uresničitev tega cilja. Njene koristi se kažejo v hitrosti, kakovosti in dosegu rezultatov raziskav.

Evropa lahko v prihodnjih letih še naprej krepi svojo raziskovalno dejavnost, ne le z nadaljevanjem sedanjega odličnega dela na področju raziskav, temveč tudi z zagotavljanjem, da je njen širši pristop k zakonodaji in predpisom usklajen s to dejavno.

Knjižnice so vodilne tudi pri izkoriščanju možnosti, ki jih ponuja občanska znanosti. Ta ima velik potencial za krepitev pismenosti in razumevanja znanosti v javnosti, pa tudi za izvajanje raziskav, ki sicer ne bi bile mogoče.

Zato pozivamo Evropsko unijo, naj:

- Znova potrdi in okrepi svojo sedanjo zavezanost odprti znanosti, zlasti z ukrepi, ki zagotavljajo gotovost in jasnost, kot so pravice do sekundarne objave in omogočanje ohranitve avtorskih pravic.
- Potrdi raziskovanje kot regulativno načelo in zagotovi, da njeni širši ukrepi, vključno z avtorskimi pravicami, postopki presoje vplivov ter delom na področju konkurenčnosti in trgov, to dopolnjujejo in ne slabijo.
- Nameni podporo spodbujanju in izmenjavi dobrih praks na področju občanske znanosti ter vlogi knjižnic pri njenem izvajanju.

KNJIŽNICE ZA TRAJNOSTNO PRIHODNOST

MANIFEST ZA VOLITVE V EVROPSKI PARLAMENT 2024

4

KNJIŽNICE VARUJEJO EVROPSKI SPOMIN

Omogočite knjižnicam, da varujejo našo dediščino in omogočijo dostop do nje ter tako ustvarijo Evropo, ki se zaveda svoje preteklosti in lahko na njej gradi.

Knjižnice so bistveni del evropske infrastrukture, ki ohranja spomin na Evropo in zagotavlja, da bomo v prihodnosti lahko črpali iz njenih izkušenj in odlik. Vendar pa je pri raziskovanju vloge in potenciala dediščine dokumentarna dediščina prevečkrat izpuščena.

To dediščino je treba upoštevati pri spodbudnih pobudah, kot je novi evropski Bauhaus, mednarodno vodilno vlogo Evrope pri vključevanju kulture v širše razvojne politike pa je treba upoštevati pri prizadevanjih za spodbujanje napredka, osredotočenega na kulturo in temelječega na knjižnicah.

Prav tako je ključnega pomena, da še naprej vlagamo v skrb, da je evropska dediščina v vsej svoji raznolikosti dostopna vsem Evropejcem in da imajo vsi možnost, da črpajo iz nje in jo uporabljajo za spodbujanje nadaljnje ustvarjalnosti.

Zato pozivamo Evropsko unijo, naj:

- Zagotovi da se v širših programih na področju kulture v celoti upošteva pomen dokumentarne dediščine in ukvarjanja z njo, vključno s pristopom EU h kulturi in trajnostnemu razvoju.
- S ponovnim pregledom direktive o avtorski in sorodnih pravicah naj razišče, v kolikšni meri se je razširil dostop do del izven pravnega prometa, in spodbudi učinkovitejši dostop do njih.
- Zagotovi da bodo knjižnice lahko pridobile in nudile dostop do elektronskih knjig, kreiranih iz izvorno digitalnih ali digitaliziranih besedil.

KNJIŽNICE ZA TRAJNOSTNO PRIHODNOST

MANIFEST ZA VOLITVE V EVROPSKI PARLAMENT 2024

5

KNJIŽNICE SPODBUJAJO GLOBALNI RAZVOJ

Omogočite knjižnicam v partnerskih državah, da se učijo in uspevajo, da bodo lahko zagotovile varnejši svet z močnejšim evropskim vplivom.

Evropska unija lahko s svojimi zunanjimi partnerstvi in podporo razvoju poskrbi za spremembe na globalni ravni. Sodelovanje s knjižničnimi sistemi in knjižnicami v drugih državah sveta je način za pospeševanje vključenosti, inovacij in rasti vse skupnosti, zlasti črpanje idej in izkušenj evropskih knjižnic.

Evropska unija ima pomemben glas tudi na mednarodnem parketu. EU se je namreč že doslej zavzemala za vključitev kulture kot razvojnega cilja v okviru EU in G20, v naslednjem mandatu Parlamenta in Komisije pa bo ključna akterka pri oblikovanju Agende za obdobje po letu 2030.

Delo knjižnic omogočajo tudi ustrezna pravila o intelektualni lastnini in drugi predpisi. Vendar številne države niso imele priložnosti ali podpore za posodobitev predpisov za digitalno dobo, zato je čezmejno sodelovanje še vedno zapleteno. EU lahko s svojim delovanjem v Svetovni organizaciji za intelektualno lastnino in pri sklepanju trgovinskih sporazumov pomaga drugim, da jo dohitijo.

Zato pozivamo Evropsko unijo, naj:

- Zagotovi, da bodo njeni programi podpore razvoju v drugih delih sveta v največji možni meri uporabljali knjižnice kot infrastrukturo za zagotavljanje storitev.
- Se še naprej zavzema za vključitev ciljev na področju kulture v razvojno agendo za obdobje po letu 2030 ter za pomen informiranih in usposobljenih družb.
- Pozitivno pristopi k mednarodni reformi na področju avtorskih pravic, da bi knjižnicam po vsem svetu omogočila izvajanje njihovih nalog znotraj in preko meja.

KNJIŽNICE ZA TRAJNOSTNO PRIHODNOST

MANIFEST ZA VOLITVE V EVROPSKI PARLAMENT 2024

KONTAKTI

PL2030	Ilona Kish	ilona@pl2030.eu
EBLIDA	Mikkel Christoffersen	mikkel.christoffersen@eblida.org
IFLA	Stephen Wyber	stephen.wyber@ifla.org
NAPLE	Stuart Hamilton	shamilton@lgma.ie
LIBER	Martine Pronk	martine.pronk@libereurope.org

KNJIŽNICE ZA TRAJNOSTNO PRIHODNOST

VODNIK ZA UPORABO

MANIFEST ZA VOLITVE V EVROPSKI PARLAMENT 2024

Politika EU je pomembna za knjižnice v Evropi. Knjižnice v svojih programih in dejavnostih upoštevajo ter odsevajo prednostne naloge politike EU, kot so zeleni prehod, digitalno izpopolnjevanje in spodbujanje demokracije. Po drugi strani imajo lahko koristi od dostopa do sredstev, virov in orodij EU. Povezovanje lastnih dejavnosti s prednostnimi nalogami politike EU vam lahko pomaga tudi pri izboljšanju komunikacije z lokalnimi oblikovalci politik in drugimi deležniki. S posredovanjem skupne vizije evropskega knjižničarskega sektorja bo naša mreža močnejša!

Manifest je prva faza. Druga faza se bo začela po poletnih počitnicah in o njej boste lahko več slišali takrat.

Želimo, da bi bil manifest orodje, ki bi bilo na voljo knjižničarskim združenjem, knjižnicam ter knjižničarjem in informacijskim delavcem po vsej Evropski uniji pri njihovem delovanju na področju zagovorništva. Ljudje, ki bodo junija izvoljeni v Evropski parlament, bodo sprejemali odločitve, ki vplivajo na knjižnice, zato je pomembno, da razumejo, zakaj je naše delo pomembno in kaj potrebujemo za izpolnjevanje svojih nalog.

To lahko najbolje dosežemo z že zgodnjim sodelovanjem z njimi!

Glede na to da smo pred volitvami, še ni znano kdo bo izvoljen v parlament, čeprav se zdi verjetno, da se bo vrnila manj kot polovica sedanjih evropskih poslancev. Poleg tega se upokojujejo številne prepoznavne osebnosti.

Tukaj je nekaj idej, kako vam je lahko manifest v pomoč:

- Pripravite različico v svojem jeziku (če še ni na voljo) in jo objavite na svojem spletnem mestu in v medijih.
- Delite ga z najpomembnejšimi političnimi strankami v svoji državi. Od njih lahko celo zahtevate, da navedejo, v kolikšni meri podpirajo pet ključnih zahtev in kaj nameravajo storiti v zvezi z njimi.
- Če lahko dostopate do seznamov kandidatov najpomembnejših strank, preverite, ali poznate koga, ki je naklonjen knjižnicam ali morda deluje na povezanem področju - akademik, učitelj, vodja skupnosti -, in ga kontaktirajte. Vprašajte jih, kaj menijo o točkah iz manifesta.
- Če boste dobili dovolj odgovorov, jih delite na svojih spletnih straneh! Tudi če ne, bo to priložnost za sodelovanje s politiki in strankami.
- Manifest lahko uporabite tudi v komunikaciji z odločevalci in deležniki na lokalni in nacionalni ravni ter tako pokažete, da ste del močne evropske mreže.